

Högskolan i Kristianstad

Kort om högskolan

Högskolan i Kristianstad har drygt 11 000 registrerade studenter, varav hälften studerar på heltid. Sedan 2004 har antalet studenter sjunkit, förutom inom vårdområdet som ökat sedan några år. Kristianstad är beläget i en högskoletät region med flera högskolor och universitet inom pendlingsavstånd – också på andra sidan Öresund.

Enligt visionen i *Strategi 2012*¹ har Högskolan i Kristianstad siktet inställt på att utbilda "Sveriges mest anställningsbara studenter". I detta ligger ambitionen att högskolan ska ge utbildningar av hög kvalitet som efterfrågas av både studenter och arbetsmarknad.

Lärosätet har under det senaste året prioriterat sin omvärldssamverkan. Denna gäller såväl inom företagsområdet som gentemot andra institutioner för utbildning och forskning.

Högskolan i Kristianstad verkar i en region där många människor har arbetarbakgrund, vilket också är återspeglat i statistiken nedan. Andelen studenter med högutbildade föräldrar motsvarar andelen i rekryteringsområdet även om nivån fluktuerat något under åren. På senare tid har andelen studenter med utländsk bakgrund minskat och ligger nu under en jämviktsnivå.

Andel med högutbildade föräldrar, nybörjare respektive läsår, procent

	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06
Högskolan i Kristianstad	15	13	16	16	14
Jämförelsetal *	1,17	1,04	1,08	1,04	0,94

*Ett jämförelsetal över 1 innebär en *högre* andel än genomsnittet för befolkningen i det huvudsakliga rekryteringsområdet.

Andel med arbetarbakgrund, nybörjare respektive läsår, procent

	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06
Högskolan i Kristianstad	36	39	33	33	35
Jämförelsetal *	0,86	0,91	0,85	0,84	0,89

*Ett jämförelsetal under 1 innebär en *lägre* andel än genomsnittet för befolkningen i det huvudsakliga rekryteringsområdet.

¹ Strategidokument fastställt av Högskolan i Kristianstads styrelse maj 2006

Andel med utländsk bakgrund, nybörjare respektive läsår, procent

	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06
Högskolan i Kristianstad	10	13	13	13	12
Jämförelsetal *	0,87	1,06	1,04	0,91	0,88

*Ett jämförelsetal *under* 1 innebär en *lägre* andel än genomsnittet för befolkningen i det huvudsakliga rekryteringsområdet.

Källa: Registerdata SCB/Högskoleverket

Kvarvaro efter två års studier*, registrerat nybörjarläsår 2003/04, procent

Föräldrars utbildningsnivå	Kvar	Annat lärosäte	Ej kvar	
Högst gymnasial (=låg)	62	7	31	100
Eftergymnasial (=hög)	62	12	26	100
Alla (inkl. "ej uppgift")	63	9	29	100

*Registrering 2005/06, gäller programstudenter som börjat på minst treåriga program 2003/04

Källa: SCB, bearbetning Högskoleverket

Bland dem som läsåret 2003/04 började på ett utbildningsprogram vid Högskolan i Kristianstad finns vissa skillnader i kvarvaron mellan studenter med hög- respektive lågutbildade föräldrar. Påtagligt få studenter byter till annat lärosäte men relativt många hoppar av studierna helt och hållet. De som bytt till annat lärosäte är i högre grad studenter med högutbildade föräldrar, medan studenter med lågutbildade föräldrar i högre utsträckning valt att helt lämna sina studier. Detta förhållande är gemensamt för många högskolor med en hög rekrytering av studieovana grupper.

Utbildningsutbud

Vid Högskolan i Kristianstad är områdena humaniora, samhällsvetenskap och juridik de ojämförligt största, med 45 procent av helårsstudenterna. Därefter följer vård, naturvetenskap och teknik samt undervisning med omkring 18 procent vardera. Högskolan ger även utbildning inom idrott, design och övriga ämnen.

Bland utbildningsprogrammen dominerar lärarutbildningarna stort, med 29 procent av helårsstudenterna, därefter kommer hälsovetenskaperna (19 procent). Högskolan har en tyngdpunkt på professionsutbildningar, med ungefär dubbelt så många yrkes-, högskole- och ingenjörsexamina per år jämfört med olika typer av kandidatexamina.

Den procentuella fördelningen mellan programutbildningar och fristående kurser har de senaste åren varit ungefär 70/30. Betoningen på program menar högskolan ger mer långsiktig stabilitet samtidigt som fristående kur-

ser utgör en viktig bas för människors möjlighet till kompetensutveckling inom arbetslivet och personlig bildning. Många av de fristående kurserna ingår i programutbildningar. Lärosätet använder en del av det fristående kursutbudet för att pröva innovativa utbildningsalternativ.

År 2006 gavs drygt 25 kurser inom nätuniversitetet med drygt 1 000 deltagare. Jämfört med 2005 har omfattningen minskat. Högskolan har en IT-pedagog som tillhandahåller stöd till både studenter och lärare inom distansutbildningen. Högskolan inkluderar också IKT-pedagogik i den högskolepedagogiska utbildningen.

Förändringar under perioden

Under de senaste fem åren har antalet helårsstudenter och helårsprestationer fluktuerat stort vid Högskolan i Kristianstad. Det gäller både programmen och de fristående kurserna. Varje år har vårdområdet ökat men inte tillräckligt för att kompensera minskningarna inom naturvetenskap, teknik, undervisning, humaniora, samhällsvetenskap och juridik.

Vissa förändringar har genomförts med syftet att utveckla tydligare karriärvägar från utbildning till arbete. Hit hör exempelvis en förändring av inriktningen inom vissa högskoleingenjörsutbildningar, en treårig utbildning (Naturvårdsingenjörsprogrammet) som omformats till en tvåårig yrkeshögskoleutbildning (VA- och Kretsloppsteknikerprogrammet), och en KY-utbildning som har uppgraderats till en yrkeshögskoleutbildning (datasystemmanagement). Förändringarna har enligt högskolan ökat sökandantalet.

Högskolan har också ett utbildningssamarbete med Kina som under 2006 resulterade i ett civilekonomprogram med inriktning Kina. En annan nyhet är att socionomprogrammet har tillkommit.

Verksamhetsförlagd utbildning (VFU) har genomförts år 2006 i flera av ekonomutbildningarna, en förändring som högskolan menar ger konkurrensfördelar och dessutom är ett svar på en påtalad brist i studentundersökningar. Inför framtiden har lärosätet beslutat att införa VFU i alla program.

Högskoleförberedande utbildningar

Collegeutbildning ingår numera som en del av det permanenta utbudet hos Högskolan i Kristianstad. Den bedrivs i samarbete med ett par kommuner respektive folkhögskolor i Skåne och Blekinge och har inslag av distansutbildning. Mer än hälften av studenterna söker sig vidare till reguljär högskoleutbildning efter avslutat collegeår, även om volymen är liten.

Collegeutbildningen är allmänt inriktad men en breddning mot ekonomi- och teknikområdena har påbörjats. Dessutom diskuterar högskolan med några gymnasieskolor om att erbjuda vissa av collegekurserna för gymnasieelever som går sista året.

Studentrekrytering

Rekryteringsförutsättningar 2002–2005

Högskolan i Kristianstad beskriver sig som en i grunden regional högskola och studenterna rekryteras i huvudsak från den omgivande regionen. Andelen regionalt rekryterade har dock minskat något under de senaste åren. SCB/Högskoleverkets statistik² visar att Kristianstad kommun har en övergång till högskolestudier som ligger något över riksgenomsnittet, men också att närbelägna kommuner har mycket låga övergångssiffror. Lärosätet uttrycker en strävan efter att utjämna den skillnad i generell utbildningsnivå som i dag finns mellan sydvästra och nordöstra Skåne. På längre sikt vill man också utöka det geografiska upptagningsområdet och den nationella rekryteringen, för att på så sätt kunna få en större bredd när det gäller social och etnisk bakgrund, livserfarenhet och nationalitet hos studenterna.

Högskolans inriktning mot professionsutbildningar och anställningsbara studenter innebär att de lyckats relativt väl med att rekrytera studenter med arbetarbakgrund. Dessutom tycks det, enligt högskolan, som om dessa studenter föredrar ett litet lärosäte framför ett större universitet.

Högskolan i Kristianstad kan erbjuda goda boendemöjligheter för sina studenter.

Allmänna åtgärder för rekrytering 2002–2005

Det högskolan främst använder som argument för att locka studenter, förutom kvalitativt goda utbildningar, är framför allt de goda möjligheterna till ett framtida arbete efter genomgången utbildning. En särskild kommunikationsavdelning svarar för att sprida bland annat detta budskap genom en allsidig och bred *informations-, profilerings- och marknadsföringsverksamhet*. Kommunikationsavdelningen ansvarar för att långsiktigt planera, genomföra och utvärdera dessa insatser. Man arbetar mycket med att informationen om högskolans verksamhet och utbildningar ska ge den sökande tillräckligt underlag för att göra ett väl underbyggt val.

Högskolan i Kristianstad använder *studentambassadörer* som är ute och informerar om utbildningsutbudet, och som också fyller syftet att förmedla en bild av den sociala bredden bland högskolans studenter.

Den strategi som Högskolan i Kristianstad arbetar efter bygger på "närvaro, medverkan och engagemang". Man besöker därför alla *mässor och skolor* som det finns resurser att hinna med, och *bjuder in allmänheten till arrangemang* som till exempel ett årligt *öppet hus, sportlovsaktiviteter och populärföreläsningar*.

² Högskoleverkets analys *Stora regionala skillnader i andelen nybörjare*, publicerad 2006-11-15

För att *stimulera ungdomar* att välja högre utbildning har högskolan även gett astronomiföreläsningar för barn- och ungdomsgrupper. Dessutom driver högskolan ett projekt med en grundskola i Hässleholm för att ge åttondeklassare möjlighet att se gymnasievalet som ett led på vägen mot högskolan.

Åtgärder för breddad rekrytering 2002–2005

Högskolan i Kristianstad arbetar med den breddade rekryteringen integrerat med samverkansuppdraget och mångfaldsarbetet. Detta innebär, enligt högskolan, att mer kraftfulla insatser kan göras än om områdena är separerade. Det innebär också att högskolan arbetar med breddad rekrytering i ett längre tidsperspektiv – före, under och efter studierna vid Högskolan i Kristianstad.

Före studierna

Informationsarbetet riktas redan mot grundskolan, där alla presumtiva studenter befinner sig. För gymnasienivån ges till exempel en e-tidning ut där elever, studenter och lärare på högskolan respektive gymnasieskolan kan publicera granskade bidrag.

Ett treårigt samarbetsprojekt, *Näktergalen*, har inletts mellan högskolan Kristianstad, Region Skåne och Kristianstads kommun. Projektet syftar till att ge barn från hem utan studietradition en första kontakt med högskolan, för att väcka ett intresse och visa att högskolestudier kan vara ett alternativ i framtiden. Studenter från högskolans olika utbildningar fungerar som mentorer och inspiratörer för elever i årskurs fem i mångkulturella skolor i kommunen.

Högskolan i Kristianstad har deltagit aktivt i utbyggnaden av *lärcentra* inom regionen i samarbete med berörda kommuner. Högskolan betraktar lärcentra, tillsammans med de lokala biblioteken och nätuniversitetet, som den viktigaste kanalen för att bygga en infrastruktur som möjliggör för fler människor oavsett livssituation att delta i högre studier.

Under studierna

Högskolan i Kristianstad bedriver ett *pedagogiskt arbete för högskolelärarna* för att bli mer varse om studenternas olika studieförutsättningar. Strävan är att varje student ska känna att han/hon behandlas helt utifrån sina individuella förutsättningar och behov, och inte som en del av någon speciellt utvald grupp.

I december 2006 invigde högskolan sina *lärvverkstäder*, de gemensamma lokalerna för resurser för lärande och stöd: språkverkstad, sökverkstad, IT-verkstad och matematikverkstad. Dessa är tillgängliga för alla studenter, och även för lärare som behöver råd, tips eller motivation.

Ett *karriärcentrum* startas under 2006. Detta för att ytterligare höja och synliggöra högskolans insatser för att studenterna ska vara väl förberedda för arbetsmarknaden – och att nå visionen om Sveriges mest anställningsbara studenter. Centrumet kommer att omfatta både en karriärrådgivning och utvecklandet av goda avnämarmarknader som kan vara till nytta för studenterna i kontakten till arbetslivet.

Efter studierna

Högskolan i Kristianstad har en *alumnverksamhet* för både studenternas och högskolans utveckling. Lärosätet menar att den största gruppen av inspiratörer för framtida studenter finns bland de tidigare studenterna. Man erbjuder livslång kompetensutveckling, rådgivning för att starta företag, samt exempelvis möjlighet att hitta projekt och examensarbeten på högskolan.

Reell kompetens och alternativt urval

Hösten 2006 tog Högskolan i Kristianstad emot drygt 260 ansökningar om bedömning av reell kompetens. Av dessa var 25 procent formellt behöriga, 31 bedömdes behöriga och 5 fick dispens. Bedömningarna görs i huvudsak av avdelningen för studieadministration i nära samråd med kurs- och programansvariga.

Hösten 2006 tillämpade högskolan inte alternativt urval. Året tidigare fanns möjligheten att anta hälften av studenterna till gastronomiprogrammet via personliga intervjuer.

Uppföljning och utvärdering

Högskolan i Kristianstad presenterar en sammanfattande analys av sitt arbete med breddad rekrytering i sitt enkätsvar till Högskoleverket. Enligt denna är den breddade rekryteringen resurskrävande genom att den så mycket tydligare är individfokuserad. Samtidigt skärper den högskolans sätt att bemöta alla som individer. Vidare visar, enligt högskolan, den breddade rekryteringen på vikten av att ha en god tillgång till kunnig och förstående vägledning och att allt fler med en varierad studie- och yrkesbakgrund innebär att valideringsaspekter blir allt viktigare faktorer.

En genomgående slutsats som högskolan framhåller som en lärdom inför framtiden är att många projekt varit för ambitiösa, sårbara eller haft för oklara mål. Det sistnämnda innebär att projekten antingen är svårutvärderade genom att effekten inte syns förrän efter fem–tio år, eller att det finns förändringar i studentpopulationen på grund av demografiska faktorer som är större än den förändring högskolan vill åstadkomma.

Samtliga institutioner vid Högskolan i Kristianstad gör alumnuppföljningar. Ett resultat av uppföljningarna är högskolans beslut om att införa VFU i samtliga programutbildningar.

Som en del i ett image- och identitetsprojekt har Högskolan i Kristianstad genomfört en förstudie för att belysa den bild som finns av högskolan hos bland annat studenter och allmänheten.

Högskoleverkets bedömning

Utfall i förhållande till förutsättningar

Högskolan i Kristianstad är en högskola som har en relativt hög och stabil mångfald i sin rekrytering. Man arbetar med en i huvudsak regional rekrytering, i en region där en stor del av befolkningen har en jämförelsevis låg utbildningsnivå. Professionsprofilen är tydlig i såväl utbildningsutbud och utbildningsinnehåll, som i högskolans omvärldskontakter.

Hur man arbetat med breddad rekrytering

Det mest intressanta med Högskolan i Kristianstads arbete med mångfald och breddad rekrytering är helhetssynen och långsiktigheten samt den utåtriktade verksamheten. Högskolan bedriver insatser före, under och efter utbildningen för att främja och bredda rekryteringen. Detta med fokus på individens behov och ett samordnat arbete där omvärldssamverkan är integrerad i arbetet med rekrytering. De metoder och erfarenheter som högskolan förvärvat genom sitt arbete med breddad rekrytering finns kort sammanfattade i texten ovan. Detta är erfarenheter, som enligt Högskoleverkets bedömning, bör vara av intresse för andra högskolor.

Det fortsatta arbetet

Högskoleverket har intrycket att högskolan arbetar väl genomtänkt och långsiktigt, med både allmänna och riktade insatser för rekrytering och breddad rekrytering.

Vad som väntar i framtiden är svårt att sia om, men med de sjunkande antagningsciffrorna är den utmaning högskolan står inför stor – kanske särskilt om arbetsmarknaden förbättras för icke-akademiskt utbildade. Högskoleverket ställer sig tveksamt till att högskolans framtida strategi att öka det geografiska rekryteringsområdet kommer att gynna mångfalden, som det antas göra. Tidigare undersökningar har visat att de grupper som är under-representerade i högre utbildning är minst benägna att flytta för att studera³. Detta talar för att Högskolan i Kristianstad bör fortsätta att bearbeta potentiella studenter i regionen och att utveckla arbetsmarknadskontakterna ytterligare. Imageprojektet som har initierats kan vara till hjälp i detta, liksom att ta reda på vad de som *inte* söker sig till högskolan har för syn på högskoleutbildning och vilka deras livsprojekt är.

³ Se t.ex. *Ungdomars vägval*, Ungdomsstyrelsens utredningar 18, Ungdomsstyrelsen 2000